

Forma: Navazující magisterské studium, I. Ročník

Téma: Tyflotechnika

Problém: Využití tyflotechniky u osob seniorského věku

Výzkumná otázka: Jaké tyflotechnické pomůcky senioři nejčastěji využívají?

Vzhledem k mému zaměření speciální andragogika jsem zvolila téma týkající se seniorů. Téma pro svůj výzkum jsem si zvolila proto, že mě zajímá tematika zrakově postižených osob. V rámci studia tyflopédie jsem měla možnost vyzkoušet si simulační brýle, které simulují jednotlivé oční vady, např. trubicové vidění, kataraktu, glaukom, apod. Osobní zkušenost se příznivě promítla i do mé komunikace s prarodiči, kteří prodělali operační zásahy očí. Jejich popisy, jak vidí, resp. nevidí, ve mně vyvolávaly konkrétnější představy, zvyšovaly míru pochopení jejich stavu i citlivějšího sdílení jejich pocitů.

Zásadní příležitostí „nahlédnout“ do světa nevidomých bylo pro mě absolvování volitelného předmětu „Prostorová orientace.“ V rámci výukové aktivity jsem na „vlastní oči“ zažila náhlý stav úplné tmy, fyzické a informační závislosti na okolí, jisté bezmoci a nejistoty samostatného pohybu v prostoru i strach o vlastní bezpečnost. To vše ve mně umocnilo silný emocionální zážitek, který se mi vybavuje i s odstupem času.

Zpracovávání tématu „Využití tyflotechniky u osob seniorského věku“ je tedy přirozeným vyústěním mého zájmu. Ve své práci bych chtěla zjistit, jak se jistý technický pokrok v tyflotechnických pomůckách, rozšíření jejich nabídky a dostupnosti promítá do každodenního života našich seniorů. A do jaké míry se projevuje skutečný přínos specializovaných pracovišť jako prostředníků mezi pomůckou a cílovým klientem – seniorem.

- **Hypotéza:** Lépe jsou o kompenzačních pomůckách informováni senioři v domácím prostředí než lidé, kteří žijí v domovech pro seniory. Předpoklad odlišnosti shledávám v možnostech přístupu k informačním zdrojům.
- Jaký je zájem seniorů se zrakovou vadou o informace a novinky v tyflotechnických pomůckách a jejich případné obavy z technické náročnosti.
- Jaká je aktivita odborných zaměstnanců zařízení pro seniory v oblasti zjišťování informací o tyflopomůckách a možnostech jejich získání a využívání.
- Jaká je osvěta odborných pracovišť zaměřená na cílovou skupinu seniorů?

Koncept:

Senior

Osobnost starého člověka

Osoba se zrakovým postižením

Zrakové postižení

Kompenzační pomůcky

Tyflotechnika

Konceptualizace:

Kompenzační pomůcky – pomůcka pomáhající handicapovanému alespoň částečně vynahradit jeho ztracené nebo omezené schopnosti

Tyflotechnika – pomůcky pro lidi se zrakovým postižením

Operacionalizace:

Nejprve si na internetu vyhledám několik kontaktů na domovy pro seniory v okolí mého bydliště a oslovím je s prosbou o spolupráci. Následně požádám o pomoc své kamarády, aby předali dotazníky svým prarodičům (domácí prostředí). Do domovů pro seniory zajedu osobně a dotazníky rozdám, s některými případně i vyplním. Z dotazníků udělám konečný výstup v podobě přehledných grafů.

Citační norma

Citací se rozumí krátká forma bibliografického záznamu, která se umísťuje buď do závorek uvnitř textu citujícího dokumentu, nebo do poznámky pod čarou, na konec kapitoly nebo celého díla. Citace se používá jak v případě, že ve Vašem díle uvádíte doslovný citát, tak i v situaci, kdy parafrázujete (vlastními slovy vyjadřujete) myšlenky apod. jiného autora.

Hlavním účelem citace je jednoznačně identifikovat zdrojový dokument, ze kterého jste čerpali při psaní Vašeho textu, a zároveň i přesně lokalizovat daný citát nebo parafrázovanou myšlenku apod. ve zdrojovém díle.

(<http://ciks.vse.cz/navody/citace.aspx>)

Specifická citační norma na fakultě

Domnívám se, že citační norma na naší fakultě se řídí podle :

ČSN ISO 690 - ČSN ISO 690 Bibliografické citace. Obsah, forma a struktura

ČSN ISO 690-2 Bibliografické citace. Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části

Odkaz – V diplomových pracech se používají např. malé číselné indexy nad pojmy, které chceme dále vysvětlovat např. v poznámkách pod čarou.

Doslovná citace – Doslovně přepsaná myšlenka daného autora, která je dána do uvozovek a za ní je v závorce uveden autor.

Citace z druhé ruky – při citaci z druhé ruky uvedeme autora, ze kterého jsme fyzicky čerpali a následně, např. do poznámky pod čarou se uvede autor původní (ze kterého byla citace původně pořízena). Lepší je však si citaci vždy vyhledat z originálního dokumentu.

Citát — doslovně převzatá část textu z použitých pramenů literatury

Citace — doslovné uvedení cizího výroku nebo textu v rámci vlastního dokumentu doprovázené obvykle přesnou identifikací pramene, ze kterého daný výrok nebo text pochází, tedy bibliografickou citací. V textu je obvykle uvedena uvozovkami, odsazením nebo jiným typem písma

Bibliografická citace — zdroj informací pro čtenáře, recenzenta, oponenta dokumentu, umožňuje identifikaci a zpětné vyhledání dokumentu, příp. zdroj odkazu na další literaturu

Seznam bibliografických citací — seznam použitých pramenů literatury

(http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/ff/js07/informace/materialy/pages/citace_opora.pdf)

Seznam citované literatury

BENDO VÁ, P., JEŘÁBKOVÁ, K., RŮŽIČKOVÁ, V. *Kompenzační pomůcky pro osoby se specifickými potřebami*. Olomouc: UPOL, 2006. 104 s. ISBN 80-244-1436-8

FINKOVÁ, D., LUDÍKOVÁ, L., RŮŽIČKOVÁ, V. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. Olomouc: UPOL, 2007. 158 s. ISBN 978-80-244-1857-5

CHRÁSKA, M.: *Úvod do výzkumu v pedagogice*. Olomouc: UPOL, 2006. 200 s. ISBN 80-244-1367-1

JESENSKÝ, J.: *Přehled systému komprehenzivní tyflogedie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. 60 s. ISBN 80-7041-329-8

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. 343 s. ISBN 80-7169-195-x

LUDÍKOVÁ, L.: *Tyflogedie I*. Olomouc: UPOL, 1988. 70 s.

LUDÍKOVÁ, L., kol.: *Tyflogedie II*. Olomouc: UPOL, 1989. 70 s.

LUDÍKOVÁ, L., MALEČEK, M.: *Tyflogedie III*. Olomouc: UPOL, 1991. 87 s.

MACHÁČEK, P.: *Osvětlení a slabozrakost: jak správně svítit a vytvořit vhodné podmínky pro slabozrakého člověka*. Praha: Tyfloservis, 2002. 48 s.

MORAVCOVÁ, D.: *Zraková terapie slabozrakých a pacientů s nízkým vizem*. Praha: Triton, 2004. 203 s. ISBN 80-7254-476-4

Dotazník:

1. Jak vážné je vaše zrakové postižení? (vyhovující zakroužkujte)

- Vidím dobře
- Vidím dobře s korekcí zraku
- Vidím špatně do dálky
- Vidím špatně do blízka
- Vidím rozmazaně
- Nevidím vůbec

2. Jak byste Váš zrak ohodnotil/a na hodnotící škále od 1 do 10? (příčemž 1 je nejhorší a 10 nelepší možná)

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8 - 9 - 10

3. Využíváte nějaké pomůcky pro zlepšení Vašeho zraku? V případě odpovědi ANO, uveďte, prosím, jaké?

ANO - NE (v případě této odpovědi přeskočte na otázku 11)

4. V případě kladné odpovědi na předchozí otázku zodpovězte prosím tuto: Které z následujících pomůcek využíváte?

Brýle
Kontaktní čočky
Lupu
Dalekohledové brýle
Turmon
Digitální zvětšovací televizní lupa
Kamerové zvětšovací lupy
Indikátor hladiny
Radiomagnetofon MP3 + mluvená CD
Navlékač jehel
Bílá hůl
Spotřebiče s hlasovým výstupem
Jiné

5. V případě kladné odpovědi na otázku 8, zodpovězte prosím tuto: Umíte s nimi pracovat sami nebo využíváte služeb asistenta?

- a) Sám/ sama b) Potřebuji asistenci

6. Jak se dozvídáte o novinkách a možnostech zajištění kompenzačních pomůcek?

- a) Televize, noviny, internet
- b) Pracovníci zařízení
- c) U lékaře
- d) Rodina, přátelé, známí
- e) Nevím o nich

7. Jste:

muž – žena (vyhovující zakroužkujte)

8. Váš věk

9. Bydliště (vaše město/vesnice)?

.....

10. Kde žijete? (vyhovující zakroužkujte)

- ve vlastní domácnosti
- v domácnosti s rodinou
- v domově pro seniory (či jiném institucionálním zařízení)
- Jinak, jak?

11. Jak žijete? (vyhovující zakroužkujte)

sám/sama – s rodinou – s partnerem/partnerkou – se spolubydlící/m

Dotazník je zdařilý, bohužel plán výzkumu méně, chybí vám v něm některé důležité informace (velikost vzorku/populace, volba výzkumné strategie a její zdůvodnění, praktické a etické problémy atd.). Je také zřejmé, že jste úplně neporozuměla tomu, jak má vypadat hypotéza, co je to konceptualizace a operacionalizace.